

Sygn. akt I CSK 3786/22

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa H. B.

przeciwko J. B., S. N., A. B.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 grudnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 14 czerwca 2021 r., sygn. akt I ACa 340/20,

1. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie w jakim ta dotyczy pkt. II wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku;

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej w pozostałym zakresie;

3. przyznaje i poleca wypłacić od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz adwokata M. M. kwotę 3.600,00 (trzy tysiące sześćset) złotych powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

UZASADNIENIE

Powódka H. B. wywiodła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 czerwca 2021 r., którym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 4 lutego 2020 r., wydanego w sprawie przeciwko J. B., S. N. oraz A. B. o ustalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Skarżąca powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oczywiście zasadność skargi uzasadniła przedwczesnym zastosowaniem przez sądy *meriti* art. 5 u.k.w.h. przewidującego zasadę rekojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, która zdaniem powódki powinna znaleźć zastosowanie jedynie do umowy rozporządzającej, zaś umowa zobowiązująca do przeniesienia własności powinna być oceniana w świetle art. 58 k.c.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymagań. Po pierwsze w polskim systemie prawa cywilnego umowa sprzedaży nieruchomości wywołuje skutki zobowiązująco-rozporządzające, przepisy o rekojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych mają zatem do niej pełne zastosowanie. Po drugie mechanizm działania art. 5 u.k.w.h. polega na tym, że jest

to przepis szczególny, nadający *ex lege* skuteczność czynności prawnej, która na mocy innych przepisów (np. art. 58 k.c.) powinna zostać oceniona jako nieważna. Sprzedaż nieruchomości przez niewłaściciela, ujawnionego jednak w tym charakterze w prowadzonej dla niej księdze wieczystej wywołuje zatem skutki prawne na mocy art. 5 u.k.w.h. Orzeczenie zaś nieważności takiej umowy mogłoby być zasadne jedynie w zakresie postanowień innych niż samo przeniesienie własności nieruchomości, skarżąca nie wskazała jednak tego rodzaju postanowień, ani nie ujawniła swego interesu prawnego w ich zaskarżeniu.

Ponadto należy zauważyć, że w skardze kasacyjnej objęto zakresem zaskarżenia cały wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, w tym również korzystny dla powódki pkt II. Pokrzywdzenie wydanym orzeczeniem (*gravamen*) jest natomiast przesłanką dopuszczalności każdego środka zaskarżenia. Jeżeli zatem skarga kasacyjna odnosi się do innego orzeczenia niż niekorzystnie rozstrzygającego o żądaniu strony, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2016 r., IV CSK 220/16 oraz z dnia 15 stycznia 2015 r., IV CSK 137/14 – nie publ.).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w zakresie, w jakim dotyczy pkt II zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, a na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania w pozostałym zakresie. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powódce z urzędu orzekł zaś na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.